

Konferenca šolskih knjižničarjev

ZBORNIK POVZETKOV • Ljubljana, 17. maj 2017

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Konferenca šolskih knjižničarjev

Zbornik povzetkov
Ljubljana, 17. 5. 2017

Organizator: Zavod RS za šolstvo

Urednici zbornika: Romana Fekonja in Simona Vozelj

Strokovni pregled: Prispevki so bili strokovno pregledani

Jezikovni pregled: Romana Fekonja

Oblikovanje ovitka: Suzana Kogoj

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo

Predstavniki: dr. Vinko Logaj

Naklada: 200 izvodov

Tisk: Kamitex d. o. o.

Prva izdaja, prvi natis

Ljubljana 2017

Objava zbornika na spletnem naslovu:

<http://www.zrss.si/pdf/zbornik-konference-solskih-knjiznicarjev-2017.pdf>

Publikacija ni plačljiva

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

027.8-051(082)

KONFERENCA šolskih knjižničarjev (2017 ; Ljubljana)

Zbornik povzetkov / Konferenca šolskih knjižničarjev, Ljubljana, 17. maj 2017 ;
[urednica zbornika Romana Fekonja]. - Ljubljana : Zavod RS za šolstvo, 2017

ISBN 978-961-03-0367-1

1. Fekonja, Romana, 1975-

COBISS.SI-ID 91895297

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

027.8-051(082)(0.034.2)

KONFERENCA šolskih knjižničarjev (2017 ; Ljubljana)

Zbornik povzetkov [Elektronski vir] / Konferenca šolskih knjižničarjev, Ljubljana,
17. maj 2017 ; [urednica zbornika Romana Fekonja]. - El. zbornik. - Ljubljana : Zavod
RS za šolstvo, 2017

Način dostopa (URL): <http://www.zrss.si/pdf/zbornik-konference-solskih-knjiznicarjev-2017.pdf>

ISBN 978-961-03-0368-8 (pdf)

1. Fekonja, Romana, 1975-

COBISS.SI-ID 91895553

© Zavod RS za šolstvo, 2017

Organizacijski odbor Konference šolskih knjižničarjev:

Romana Fekonja, Zavod RS za šolstvo

Špela Bergoč, Zavod RS za šolstvo

Alja Bratuša, Osnovna šola Polzela

Tadeja Česen Šink, Osnovna šola Frana Albrehta Kamnik

Mateja Drnovšek, Osnovna šola Polje

Metka Kostanjevec, Prva gimnazija Maribor

Biserka Lep, Zavod RS za šolstvo

mag. Nada Nedeljko, Zavod RS za šolstvo

Gregor Škrli, Osnovna šola Prule

Andreja Urbanec, Osnovna šola Orehek Kranj

Simona Vozelj, Zavod RS za šolstvo

Vsebina

PROGRAM KONFERENCE ŠOLSkih KNJIŽNIČARJEV	6
Romana Fekonja: Uvodni nagovor	9
dr. Polona Vilar, dr. Vlasta Zabukovec: Kakovost slovenskih šolskih knjižnic: raziskava v okviru ciljnega raziskovalnega projekta Kulturni in sistemski vidiki bralne pismenosti v Sloveniji	11
dr. Judit Zagorec-Csuka: Biblioterapija v šolski knjižnici Dvojezične osnovne šole I Lendava	12
Sodelavci revije skozi 25 let	13
Predstavitve primerov dobre prakse	15
1. skupina: branje, spodbujanje branja	15
Sonja Drovenik: Skupinsko glasno branje	15
Nina Janžekovič: Medgeneracijsko branje/pripovedovanje z avtističnim otrokom v knjižnici ZGNL	16
Nataša Litrop: Bralna značka »od A do Ž«	16
Lidija Mazgan: »Pogovor o aktualni problematiki: »starša se ločujeta, kaj pa otrok?«	17
Nevenka Mlinar: Bralne minutke kot nadstandardna oblika dela z učenci, ki se soočajo z različnimi težavami na področju branja	17
Daša Rebec: Babica, povej mi	18
Miriam Svete: Pravljični december	18
Ana Šnofl in Lidija Kocbek: Superbralnica	19
Zvonka Španger: Spodbujanje branja v prvem VIO	20
Mira Tratnik: Barve drugačnosti – bralni tedni na OŠ Idrija	20
2. skupina: informacijsko opismenjevanje, uporaba IKT	22
Urša Bajda: Mednarodni mesec šolskih knjižnic in mednarodna izmenjava knjižnih kazalk	22
Maja Jeras: Kulturne ustanove: knjižnice, muzeji in galerije	22
Nataša Markič: Poučna slikanica z naslovom Miška Mica v arhivu	23

Gregor Škrlij: Delo z IKT in uporaba kataloga COBISS	23
Simona Šoštar: Prestopamo meje s pametno tehnologijo	23
Nataša Trajkovski: Uporaba kviza Kahoot pri pouku	25
3. skupina: učenje	26
Tadeja Česen Šink: Sistematično poučevanje bralnih učnih strategij	26
Monika Dobravc: Uporaba bralno učnih strategij pri pouku naravoslovja in tehnike v 5. razredu	26
Urška Jesenko: Primer uporabe elementov formativnega spremljanja pri zgodovini v 6. razredu v medpredmetni povezavi s KIZ	27
Marija Helena Logar in Urška Repinc: Učenje skozi Erasmus+ projekt: Premagujmo ovire – brez predsodkov	27
Klara Napast: Prvič v šolski knjižnici	28
Špela Petrovič in Andreja Nagode: Sodelovanje šolske knjižnice s strokovnimi delavci osnovne šole	29
Andreja Urbanec: Skozi knjižnično informacijsko znanje se učimo izdelave pisne (seminarske ali raziskovalne) naloge	30
Leonida Zalar: Radijska igra – inovativno učno okolje pri razvijanju slušne senzibilnosti otrok	31
4. skupina: srednje šole	32
Irena Brilej: Spodbujanje branja v praznični knjižnici	32
Bernarda Jelen: Mladi in literatura, literarna dejavnost na I. gimnaziji v Celju	32
Katarina Jesih Šterbenc: Razvijanje informacijske pismenosti s pomočjo projekta MEPI	33
Mojca Kosovel: »ŠC bere – bralna značka na novogoriškem šolskem centru	34
Metka Kostanjevec: »Deskanje med knjigami« ali kako s pomočjo pametnih telefonov, tablic in QR-kod usvojiti knjižnični fond	34
Vasilija Rupnik: Poznavanje in uporaba priročnikov za dijake tehniških šol	35
Karmen Sirk: Medpredmetno projektno delo – pomen stročnic na vrtu in v prehrani	36
Tanja Tratenšek: Praktična raba tiskanih in elektronskih jezikovnih priročnikov (portal Fran v šolski praksi)	37
Milena Zelko: Šolska knjižnica v duhu dobrotelčnosti	37

PROGRAM KONFERENCE
Ljubljana, 17. 5. 2017

<p>Uvodni del in strokovna predavanja</p> <p>9:30-13:30</p> <p>13:30-14:30 Odmor</p>	<p>dr. Vesna Čopič, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport</p> <p>dr. Polona Vilar, dr. Vlasta Zabukovec, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani</p> <p>dr. Judit Zagorec-Csuka, Dvojezična OŠ I Lendava</p> <p>mag. Stane Bahor, Center za razvoj knjižnic, NUK, Ljubljana</p> <p>Okrogla miza ob 25-letnici izhajanja revije Šolska knjižnica</p>
<p>Delavnica in primeri dobre prakse</p> <p>14:30-16:00</p> <p>16:00</p>	<p>dr. Vlasta Zabukovec – delavnica kritično mišljenje</p> <p>Predstavitve primerov dobre prakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skupina: <u>branje, spodbujanje branja,</u> 2. skupina: <u>informacijsko opismenjevanje, uporaba IKT,</u> 3. skupina: <u>učenje,</u> 4. skupina: <u>srednje šole.</u> <p>Zaključek konference</p>

Predstavitev primerov dobre prakse:

1. skupina: branje, spodbujanje branja

1. Sonja Drovenik: Skupinsko glasno branje
2. Nina Janžekovič: Medgeneracijsko branje/pripovedovanje z avtističnim otrokom v knjižnici ZGNL
3. Nataša Litrop: Bralna značka »od A do Ž«
4. Lidija Mazgan: »Pogovor o aktualni problematiki: »starša se ločujeta, kaj pa otrok?«
5. Nevenka Mlinar: Bralne minutke kot nadstandardna oblika dela z učenci, ki se soočajo z različnimi težavami na področju branja
6. Daša Rebec: Babica, povej mi
7. Miriam Svete: Pravljični december
8. Ana Šnofl in Lidija Kocbek: Superbralnica
9. Zvonka Španger: Spodbujanje branja v prvem VIO
10. Mira Tratnik: Barve drugačnosti

2. skupina: informacijsko opismenjevanje, uporaba IKT

1. Urša Bajda: Mednarodni mesec šolskih knjižnic in mednarodna izmenjava knjižnih kazalk
2. Maja Jeras: Kulturne ustanove: knjižnice, muzeji in galerije
3. Nataša Markič: Poučna slikanica z naslovom Miška Mica v arhivu
4. Gregor Škrli: Delo z IKT in uporaba kataloga COBISS
5. Simona Šoštar: Prestopamo meje s pametno tehnologijo
6. Nataša Trajkovski: Uporaba kviza Kahoot pri pouku

3. skupina: učenje

1. Tadeja Česen Šink: Sistematično poučevanje bralnih učnih strategij
2. Monika Dobravc: Uporaba bralno učnih strategij pri pouku naravoslovja in tehnike v 5. razredu
3. Urška Jesenko: Primer uporabe elementov formativnega spremljanja pri zgodovini v 6. razredu v medpredmetni povezavi s KIZ

4. Marija Helena Logar in Urška Repinc: Učenje skozi Erasmus+ projekt: Premagujmo ovire – brez predsodkov
5. Klara Napast: Prvič v šolski knjižnici
6. Špela Petrovič in Andreja Nagode: Sodelovanje šolske knjižnice s strokovnimi delavci osnovne šole
7. Andreja Urbanec: Skozi knjižnično informacijsko znanje se učimo izdelave pisne (seminarske ali raziskovalne) naloge
8. Leonida Zalar: Radijska igra – inovativno učno okolje pri razvijanju slušne senzibilnosti otrok

4. skupina: srednje šole.

1. Irena Brilej: Spodbujanje branja v praznični knjižnici
2. Bernarda Jelen: Mladi in literatura, literarna dejavnost na I. gimnaziji v Celju
3. Katarina Jesih Šterbenc: Razvijanje informacijske pismenosti s pomočjo projekta MEPI
4. Mojca Kosovel: »ŠC bere – bralna značka na novogoriškem šolskem centru
5. Metka Kostanjevec: »Deskanje med knjigami« ali kako s pomočjo pametnih telefonov, tablic in QR-kod usvojiti knjižnični fond
6. Vasilija Rupnik: Poznavanje in uporaba priročnikov za dijake tehniških šol
7. Karmen Sirk: Medpredmetno projektno delo – pomen stročnic na vrtu in v prehrani
8. Tanja Tratenšek: Praktična raba tiskanih in elektronskih jezikovnih priročnikov (portal Fran v šolski praksi)
9. Milena Zelko: Šolska knjižnica v duhu dobrotelčnosti

Spoštovani udeleženci konference šolskih knjižničarjev!

Šolski knjižničarji, ki smo se udeležili katerega od kongresov šolskih knjižničarjev (2004, 2006, 2008 in 2010), vemo, kako dragocena izkušnja je strokovno druženje na tovrstnih dogodkih. Že nekaj časa se je tako občasno pojavila misel in priključni spominov: 'Bilo je lepo.' in še 'Škoda, da ni več kongresa ...' Ponudila se je priložnost v okviru ESS projektov in tako smo danes na strokovnem srečanju. V nobenem primeru ne moremo ponoviti preteklih kongresov, lahko pa naredimo prvi korak in se družimo na konferenci – v skromnejši obliki za začetek.

Da so takšna strokovna srečanja nujna, kaže tudi odziv na povabilo k prijavi predstavitev primerov dobre prakse. Še večja so pričakovanja vas, udeležencev, ki boste te primere dobre prakse poslušali in jih skušali prenesti v svojo prakso. To pa je tudi naš namen – organizatorjev konference. Širjenje dobre in preizkušene prakse, preverjenih idej, včasih je potrebna le kakšna malenkost in praksa postane veliko bolj učinkovita. Tega pa si želimo vsi – učinkovito delo, ki obrodi sadove in smo zadovoljni tako šolski knjižničarji kot naši uporabniki.

Prav tako pomembno, včasih še bolj pomembno pa je druženje ob in med programom, pogovor in komentarji med predavanji, klepet ob kavici, spoznavanje kolegov ... Velikokrat smo se že pogovarjali o tem, da je šolski knjižničar ponavadi na šoli samo eden in sam na svojem strokovnem področju. Velikokrat so kakšne situacije, ko bi želel postaviti vprašanje kolegu iz stroke. Pa običajno niso tukaj v ospredju težka in globoka strokovna vprašanja, le kakšen namig, preizkušena dobra praksa bi bila dobrodošla. Spodbujamo strokovna druženja, pa naj bodo to srečanja po študijskih središčih ali ob organiziranih seminarjih (že tradicionalna je Bibliopedagoška šola), saj beseda da besedo in kar hitro lahko izmenjamo naše izkušnje ter na nek način olajšamo delo drug drugemu.

Na konferenci bo predstavljenih več kot 30 primerov dobre prakse, ki smo jih razdelili v 4 skupine glede na temo oz. stopnjo šole. Naša želja je bila predstaviti kar največ primerov iz prakse in zato nismo zavrnil nobenega prijavljenega prispevka, raje smo organizacijsko prilagodili prostor in program. Predstavitve bodo po skupinah potekale sočasno v različnih prostorih in najbrž se bo pojavila dilema, v kateri skupini bi poslušali primere. Odločitev smo vam skušali olajšati prav z zbornikom povzetkov. Ob prebiranju povzetkov se boste lažje odločili, kateri primeri iz prakse vas bolj zanimajo. Poleg tega so ob imenih šolskih knjižničarjev tudi njihovi elektronski naslovi in jih lahko tudi na ta način po konferenci kaj povprašate, ali jih prosite za posredovanje informacij. Naša želja je, da bi vsi, ki bodo primere predstavili, le-te tudi opisali v širšem

prispevku, ki bo objavljen v reviji Šolska knjižnica. Na ta način bodo predstavljeni primeri dostopni res vsem udeležencem in širšemu bralskemu krogu.

Od leta 1991 nas spremlja revija Šolska knjižnica. To pomeni, da je v naših rokah že 26 let. V letu 2016 smo napolnili 25 letnikov revije in tako lahko obeležimo 25 napolnjenih letnikov strokovnih prispevkov, primerov dobre prakse, zapisov, poročil o dogajanju v šolskih knjižnicah in še kakšna oblika bi se našla skozi vse številke teh 25 letnikov. Ob tej priložnosti smo v program Konference šolskih knjižničarjev umestili tudi okroglo mizo, na kateri bomo osvetlili 25 let dolgo pot naše revije.

Ob koncu (nagovora) in ob začetku (konference) vam želim prijetno strokovno druženje, zbiranje odgovorov na vaša vprašanja in sklepanje novih znanstev, ki naj vam prinese nov zagon za delo v vaši šolski knjižnici.

Romana Fekonja,
koordinatorka konference

Ljubljana, maj 2017

Kakovost slovenskih šolskih knjižnic: raziskava v okviru ciljnega raziskovalnega projekta Kulturni in sistemski vidiki bralne pismenosti v Sloveniji

Dr. Polona Vilar, dr. Vlasta Zabukovec

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, FF UL
polona.vilar@ff.uni-lj.si, vlasta.zabukovec@ff.uni-lj.si

Informacijska in bralna pismenost sta pomembni kompetenci, ki ju najbolj sistematično razvijamo v času šolanja. Pri tem pomembno vlogo igrajo šolske knjižnice, je pa njihovo delovanje močno odvisno od pogojev njihovega delovanja. Prispevek predstavlja ciljni raziskovalni projekt Kulturni in sistemski dejavniki bralne pismenosti v Sloveniji, ki so ga izvajale štiri partnerske organizacije: FF UL (Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo), PeF UL, PeF UM ter NUK. Projekt je bil kompleksen, potekal je v štirih sklopih: (1) Preučitev izobraževalnih sistemov v izbranih državah in primerjava s Slovenijo, (2) Preučitev knjižničnih sistemov (s poudarkom na šolskih in splošnih knjižnicah) v izbranih državah in primerjava s Slovenijo, (3) Oblikovanje predloga metodologije za ugotavljanje vpliva knjižnične dejavnosti na bralno pismenost in bralno kulturo v Sloveniji, (4) Oblikovanje priporočil za dvig bralne pismenosti v Sloveniji. V prispevku je poudarek na tistem delu projekta, kjer je bila oblikovana metodologija za spremljanje kakovosti šolskih knjižnic. Ker podobne študije do zdaj v Sloveniji še ni bilo, smo prevzeli model CISSL (Center for International Scholarship and School Libraries) (Todd, 2003; Todd & Kuhlthau, s. a., 2005a and 2005b; Todd, Gordon and Lu, 2010, 2011), preizkušen tudi v Avstraliji (Hay, 2005, 2006), in ga preizkusili v Sloveniji. V pilotni raziskavi je sodelovalo 5 izkušenih šolskih knjižničarjev. S pomočjo delfi študije so bila proučevana naslednja področja: značilnosti šole, osebje v šolski knjižnici, poučevanje in strokovno delo, branje in z njim povezane aktivnosti, administracija, dostopnost in proračun šolske knjižnice. Oblikovana metodologija tako omogoča izvedbo študije, v kateri bi se proučevalo dejavnike kakovosti delovanja slovenskih šolskih knjižnic in na ta način po eni strani vplivalo nanje, po drugi pa pridobilo podatke, ki bi omogočali oblikovanje modela kakovostne šolske knjižnice za slovenski prostor.

Literatura

- Hay, L. (2005). Student learning through Australian school libraries. Part 1: A statistical analysis of student perceptions. *Synergy*, 3 (2), 17–30.
Pridobljeno 18. 4. 2014 z
www.slav.schools.net.au/synergy/vol3num2/hay.pdf .
- Hay, L. (2006). Student learning through Australian school libraries. Part 2: What students define and value as school library support. *Synergy*, 4 (2),

- 27–38. Pridobljeno 18. 4. 2014 z
www.slav.schools.net.au/synergy/vol4num2/hay_pt2.pdf.
- Todd, R. J. (2003). Irrefutable Evidence: How to Prove You Boost Student Achievement. *School Library Journal*, April, 52–54.
- Todd, R. J., Gordon, C. A., & Lu, Y. (2010). Report on Findings and Recommendations of the New Jersey School Library Study Phase 1: One Common Goal: Student Learning. New Brunswick, NJ: CISSL.
- Todd, R. J., Gordon, C., & Lu, Y. (2011). Report on Findings and Recommendations of the New Jersey School Library Study Phase 2: One Common Goal: Student Learning. New Brunswick, NJ: CISSL.
- Todd, R.; Kuhlthau, C. (s. a.). Student Learning Through Ohio School Libraries: Background, Methodology and Report of Findings. OELMA. Pridobljeno 19. 3. 2014 z
<http://webfiles.rbe.sk.ca/rps/terrance.pon/OELMAReportofFindings.pdf>.
- Todd, R. & Kuhlthau, C. (2005a). Student learning through Ohio school libraries, Part 1: How effective school libraries help students. *School Libraries Worldwide*, 11 (1), 89–110.
- Todd, R. & Kuhlthau, C. (2005b). Student learning through Ohio school libraries, Part 2: Faculty perceptions of effective school libraries. *School Libraries Worldwide*, 11 (1), 89–110.

Biblioterapija v šolski knjižnici Dvojezične osnovne šole I Lendava

Dr. Judit Zágorec-Csuka

Dvojezična osnovna šola I Lendava

zcs.judit@gmail.com

Avtorica obravnava biblioterapijo, ki odpira v šolskem knjižničarstvu nove poti in priložnosti, v šolski knjižnici Dvojezične osnovne šole I v Lendavi v okviru bibliopedagoških ur. Biblioterapijo prikazuje tudi kot študij specializacije, ki jo je sama usvojila na Univerzi v Kaposváru na Madžarskem. Biblioterapija je prikazana s teoretičnimi osnovami in tudi s praktičnega vidika, saj je avtorica tudi sama knjižničarka, ki izvaja biblioterapijo v okviru bibliopedagoških ur v osnovni šoli. Teme, ki jih obravnava pri teh urah, se nanašajo na Andersenove pravljice, ki vsebujejo motive ponižanja in prezira, npr. Deklica z vžgalicami, Božično drevo, Grdi raček, Čajna skodelica in Cesarjeva nova oblačila. V predavanju predstavlja bistvo identifikacije učencev s tekstom, z glavnimi junaki zgodbe, katarzo, ki jo doživijo učenci, in pregled nad doživeto zgodbo ter integracijo biblioterapevtskih vsebin z življenjem in izkušnjami otrok. Avtorica podaja tudi nove ideje za razvoj specialističnega študijskega programa biblioterapije v okviru knjižničarske stroke v Sloveniji.

Šolska knjižnica

Okrogla miza ob 25-letnici izhajanja revije

ISSN 0353-8958

Sodelavci revije skozi 25 let

Odgovorni uredniki:

- Ema Stružnik [1991-1998 – glavna urednica, 1999-2000 – odgovorna urednica]
- Miha Mohar [1991-1998 – odgovorni urednik]
- mag. Majda Steinbuch [2001-2012]
- Romana Fekonja [2013-]

Lektor: Tine Logar [1991-]

Urednice na založbi ZRSŠ:

- Mira Turk Škraba
- Zdenka Steiner
- Ana Jurkič [1999]
- Zvonka Labernik [2000-2006]
- Simona Vozelj [2006-]

Člani uredniških odborov:

- Lah Skerget, Polona [1991-2002]
- Mohar, Miha [1998-2000]
- Pogačar-Tratnik, Tanja [1991-2000]
- Steinbuch, Majda [1991-2000]
- Strožič, Marjeta [1991-1994]
- Zadavec, Vojko [1991-2000]
- Žumer, Franceska [1991-2002]
- Ločniškar-Fidler, Mateja [2001-2014]
- Ozim, Lili [2001-2004]
- Šauperl, Alenka [2001-2007]
- Zwitter, Savina [2001-2007]
- Mikuletič, Natalija [2009-2014]
- Poteko, Nevenka [2003-2009]
- Žnideršič Šuster, Nataša [2003-2009]
- Kenda, Jakob J. [2001-2004]
- Vilar, Polona [2005-2009]
- Miklič, Maja [2005-2014]
- Pivec, Franci [2007-2009]

- Andrin, Damjana [2007-2009]
- Bratuša, Alja [2009-2014, 2017-]
- Vovk, Damjana [2009-2012]
- Fekonja, Romana [2009-]
- Škrlj, Gregor [2013-2014, 2017-]
- Brilej, Irena [2013-2014]
- Lep, Biserka [2015-]
- Bergoč, Špela [2015-]
- Nedeljko, Nada [2015-]
- Urbanec, Andreja [2015-]
- Česen Šink, Tadeja [2015-]
- Kostanjevec, Metka [2015-]
- Drnovšek, Mateja [2015-]

Predstavitev primerov dobre prakse

1. skupina: branje, spodbujanje branja

1. Skupinsko glasno branje

Sonja Drovenik

Osnovna šola Domžale

sonja.drovenik@guest.arnes.si

Tako kot na drugih šolah tudi na naši šoli na različne načine spodbujamo učence k branju:

- učiteljice veliko berejo učencem, tudi na predmetni stopnji;
- bralna značka in obisk avtorja ob zaključku, prav tako na občinski prireditvi za zlate bralce;
- »Bralnice pod slamnikom« (sodelovanje na različnih prireditvah – domači in tuji avtorji);
- »Rastem s knjigo«;
- 2. april – svetovni dan knjig za otroke;
- ob svetovnem dnevu knjige vsi 1. šolsko uro beremo.

Slabi rezultati na prejšnji raziskavi o bralni pismenosti, nekaj naslovov knjig, ki jih imamo v večjem številu v knjižnici, veliko število ur nadomeščanja v istem oddelku ali skupini me je spodbudilo k ideji o skupinskem glasnem branju. Učence posedem v polkrog, vsak dobi svojo knjigo. Na začetku se pogovorimo o pomenu branja, da bi učenci razumeli, zakaj bomo skupaj brali knjigo. Za glasno branje sem se odločila, ker menim, da če bi učencem naročila, da naj bere vsak zase, se tega posamezniki ne bi držali. Z branjem začnem jaz, nato pa učenci berejo eden za drugim. Med branjem jim tudi razložim posamezne pojme, za katere začutim, da jih ne poznajo, včasih pa tudi kakšen učenec prosi za razlago. Ob koncu ure si vedno označim, kje ostane posamezna skupina, da lahko naslednjič nadaljujemo, kjer smo ostali.

Po uri se je zgodilo to, da si je nekaj učencev prišlo knjigo izposodit, ker jim je bilo všeč prebrano in jih je zanimalo, kaj se zgodili v nadaljevanju.

Uporabljene knjige:

6. razred: Josip Vandot: Kekec nad samotnim breznom;

7. razred: Desa Muck: Pod milim nebom;

8. in 9. razred: Kate McCaffrey: Uničimo jo.

Priporočam, da se tega lotite s knjigami, ki jih imate vsaj deset izvodov, da lahko učenci ves čas spremljajo branje. Spodbude za branje so najrazličnejše in vse so dobre in potrebne. Predstavila sem tisto, ki po mojih izkušnjah deluje. Poleg tega, da učence pripravim do branja, uporabljam knjige, ki bi drugače obležale na policah in tako zvabim nekaj učencev k branju teh knjig.

2. Medgeneracijsko branje/pripovedovanje z avtističnim otrokom v knjižnici ZGNL

Nina Janžekovič

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

nina.janzekovic@zgnl.si

V šolskem letu 2015/16 nas je društvo Bralna značka spodbujalo k sodelovanju v projektu Medgeneracijsko branje. Kot knjižničarka v Zavodu za gluhe in naglušne sem se čutila nagovorjeno, da tudi mi izpeljemo kaj podobnega, v naši mali knjižnici. V okviru ur knjižničnega informacijskega znanja sem povabila učenca 7. razred osnovne šole s prilagojenim programom z nižanim izobrazbenim standardom, poimenujmo ga Anže, da sodeluje z menoj kot knjižničarko in na srečanjih z otroki, pretežno prvega in drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja, pripoveduje kakšno od ljudskih zgodb, ki jih pozna. Srečanja so se pokazala kot prijetna za obe strani, vsaj za Anžeta pa lahko rečemo, da so mu bila v izredno veselje. Potrdila so ga v večini javnega nastopanja, večini pripovedovanja zgodbe, razvijal je vlogo starejšega učenca, ki lahko vodi mlajše učence. Moral je svojo zgodbo logično razviti, jo voditi od začetka do konca, s tem, da se je čutilo, ker ima izredno bogato domišljijo, da je bil pogosto v skušnjavi, da zgodbo domišljijko razvije po svoje, bodisi doda kakšnega junaka, razvije alternativne konce ... V šolskem letu 2016/2017 smo se srečali z Anžetom, ki je zdaj že v osmem razredu, še trikrat, vedno z istim razredom novega prilagojenega programa za otroke s spektroatvistično motnjo. Anže je pripovedoval zgodbo o Ostržku in Martinu Krpanu – viden je bil napredek, da je bila zgodba brez večjih domišljijских preskokov, hkrati pa je viden napredek v njegovi precej enosmerni komunikaciji; spraševal je učence po njihovem mnenju, počakal na njihove odgovore in tako pokazal razvoj v komunikaciji otroka z avtizmom.

3. Bralna značka »od A do Ž«

Nataša Litrop

OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

natasa.litrop@guest.arnes.si

Primer celostnega pristopa k spodbujanju branja in k sistematičnemu razvijanju jezikovnih (govornih in pisnih) zmožnosti uporabnikov šolske knjižnice. Predstavitev kompleksnega primera dobre prakse:

- Branje za zabavo,
- Branje za znanje,
- Beremo (in pika),
- Branje za dekleta,
- Branje za fante,
- Všečkamo branje,
- Potujemo.

4. Pogovor o aktualni problematiki: »Starša se ločujeta, kaj pa otrok?«

Lidija Mazgan

OŠ Dušana Flisa Hoče
lidija.mazgan@os-hoce.si

Učenci vsakodnevno nosijo v sebi probleme. Kdo jim v težkih trenutkih lahko pomaga? Komu se lahko zaupajo? Ali ima kdo podobno izkušnjo? Tega ne morejo vedeti, če o tem z nikomer ne spregovorijo. Zato sva skupaj s svetovalno delavko v 5. razredu izvedli pogovor o aktualni problematiki na temo »STARŠA SE LOČUJETA, KAJ PA OTROK?« Učence sva želeli skozi literaturo seznaniti z vse pogostejšim problemom in jih spodbuditi k branju literarnih del. Uvodoma sva pri učencih z možgansko nevihto izzvali vedenje o tej problematiki in besede zapisali v miselni vzorec LOČITEV STARŠEV. Nato sva jim predstavili namen ure in jih povabili k poslušanju slikanice Vedno boš moj očka avtorice Ann de Bode. Sledilo je delo v skupinah, pogovor med vrstniki ter razgovor z odraslo osebo. Ob uvodni miselni vzorec sva na tablo pritrdili naslednjega OTROK V LOČITVI – Kdo mu lahko pomaga? Na koncu sva učencem predstavili še druga literarna dela, ki jih imamo v šolski knjižnici na to temo. V evalvaciji izvedene ure sva ugotovili, da sva dosegli zadane cilje in da sva presenečeni nad zrelim razmišljanjem otrok.

5. Bralne minutke kot nadstandardna oblika dela z učenci, ki se soočajo z različnimi težavami na področju branja

Nevenka Mlinar

OŠ Antona Globočnika Postojna
nevenka.mlinar@gmail.com

Opismenjevanje predstavlja velik izziv za učitelje, učence in prav tako tudi njihove starše, še posebno, če je potrebno otroku nuditi veliko spodbud in opore na poti do izurjenega bralca. Na naši šoli želimo izboljšati bralno tehniko in bralno razumevanje v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju pri vseh učencih, zato smo v šolskem letu 2015/2016 prvič ponudili obliko dela v manjših, homogenih skupinah (3 ali 4 učenci). To obliko dela smo poimenovali BRALNE MINUTKE in je namenjena učencem 2., 3. in 4. razreda, ki se soočajo z različnimi težavami na področju branja. Za vsak razred smo v timu pripravili besedila z nalogami. Te naloge so namenjene predvsem razvijanju slušnega razumevanja, vidnega in slušnega razločevanja, širjenju besednega zaklada in splošne poučenosti, treningu branja za usvojitve tehnike branja (glasno in tiho branje) ter metodam in tehnikam za izboljšanje razumevanja branja. Vključujejo tudi vaje za razširitev vidnega polja in ohranjanje pridobljene širine, vaje za razvijanje percepcije, vaje skokovitega branja in vaje za koncentracijo pri branju. Bralne minutke so pomoč in podpora učencu,

učitelju in staršem, saj se izvajajo enkrat tedensko od oktobra do konca aprila, zaključijo pa se z lovom na zaklad – druženjem s starši. Delo v manjših skupinah od učenca zahteva večjo pozornost in večjo aktivno vpletenost, učitelju pa omogoča lažje spremljanje napredka, celo zgodnejše odkrivanje morebitnih bralnih motenj. Pri Bralnih minutkah je torej v ospredju delo z besedilom in razumevanje navodil. Ob koncu ure si vsak učenec v zvezek prilepi še razpredelnico za branje doma. Če besedilo do naslednjč prebere petkrat, pridobi nalepko bralnih minutk. Vse zbrane nalepke pa pomenijo vstopnico za lov na zaklad. Motivacija za trening branja pri učencih, ki so vključeni v Bralne minutke, je visoka in trudimo se, da bi se vsaj obdržala na doseženi ravni. Vodi nas slogan »Branje je maraton«. Pot do izurjenega bralca se lahko vleče kilometre, polna je takšnih ali drugačnih ovir, toda le bralne mišice bodo učencu pomagale pridobiti dovolj bralne kondicije, da ne bo prehitro omagal na tej poti.

6. Babica, povej mi

Daša Rebec

Osnovna šola Dragomirja Benčiča – Brkina Hrpelje

dasa.rebec@gmail.com

Z našimi učenci smo se v prejšnjih letih podali v raziskovanje ljudskega blaga. S tem smo poskušali ujeti preteklost in jo iztrgati pozabi. S tem namenom smo za učence drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja razpisali dva šolska literarna natečaja; v prvem smo zbirali ljudske zgodbe iz naših krajev, v drugem otroške pesmi, igre in izštevance, s katerimi so si nekdaj otroci krajšali čas in si z njimi popestrili (pogosto delavni) vsakdanjik. V okviru natečajev smo predstavili delo zbiralcev ljudskega blaga. Pripovedovali smo jim zgodbe, recitirali pesmi in izštevance iz našega okolja. Učenci so imeli čas za zbiranje in zapisovanje gradiva od novembra do marca. Komisija je izbrala najboljše prispevke in te smo izdali v dveh knjižicah z naslovoma Babica, povej mi 1, 2. Ob zaključku obeh natečajev smo pripravili prireditvi, na katerih smo predstavili knjigi in v njej zapisane zgodbe, pesmi in igre, ki so del naše lokalne tradicije.

7. Pravljični december

Miriam Svete

OŠ dr. Ivana Korošca

nina.janzekovic@zgnl.si

Pred več kot desetimi leti sem se kot novinka v šolski knjižnici začela spraševati, kako bi lahko obogatila mesec december učencem naše šole. Začela sem z branjem pravljic točno opoldan. A še v takratnih skromnih pogojih je bil odziv bolj slab. Ugotovila sem, da se moram povezati z učiteljicami. Ker je decembra običajno slabo vreme, učenci več časa preživijo v

šolski stavbi, zato sem dejavnost ponudila učiteljicam podaljšanega bivanja. Skrbno sem izbrala slikanice, katerih zgodbe so bile pogosto postavljeno v zimsko okolje in v katerih so učenci prepoznavali pozitivne vrednote. Vsak oddelek podaljšanega bivanja je enkrat tedensko prišel v knjižnico in prisluhnil branju nove pravljice. Poustvarjali so nato skupaj z učiteljico v razredu. Kasneje sem k branju pritegnila učenke knjižničarskega krožka. To je pomenilo precej več usklajevanja in pripravljanja. Vsaka učenka je pravljico prej sama večkrat prebrala, nato pa smo skupaj oblikovali, kako bo dejavnost potekala.

Izvedbe so bile različne: od tega, da je bila vsak dan druga pravljica, do tega, da smo po vseh oddelkih prebrali isto pravljico v enem tednu. Sočasno je vedno nastajala razstava. Učenke sem usmerjala tudi v poustvarjanje. V šolskem letu 2016/2017 so precej aktivno same iskale dejavnosti po spletu, tudi v knjigah in prinašale ideje, materiale.

Starejše učenke se vsako leto veselijo, da bodo lahko brale, pripovedujejo svoja doživetja izpred nekaj let (kaj vse si zapomnijo), nato pa gredo skozi fazo priprave, treme tik pred branjem in zanimivih refleksij, ko je dogodek za njimi. Gotovo je odveč poudarjati, da so najmlajši veseli še enega decembrskega darila.

8. Superbralnica

Ana Šnofl in Lidija Kocbek

Osnovna šola Sv. Ana

lidija.kocbek@guest.arnes.si

Z vprašanjem, kako zvišati interes za branje, se sreča vsak(a) šolski/a knjižničar(ka) oz. postaja večno vprašanje, ki si ga zastavljamo vsako leto znova in znova. Bolj razmišljamo, več vsakoletnih, drugačnih zaključkov se pojavlja.

Pri tem vprašanju je konstanta le branje. Zato smo prisiljeni, da raziskujemo, s kakšnimi bralci in z bralnimi interesi, izkušnjami in sposobnostmi imamo opravka. Rezultati raziskovanja so žal kratkotrajni, saj se z menjavanjem generacij spremenita tudi interes ter bralne sposobnosti.

Dodatno so še drugi »moteči« dejavniki v obliki poplave raznovrstnih dejavnosti v šoli, obšolskih dejavnostih, spleta, medijev itd. Učenci v večini pomanjkljivo pridobivajo vseživljenjske izkušnje, ne najdejo oz. dlje časa iščejo veselje, interes do nečesa in se vrtijo v začaranem krogu ter vedno manj vedo, česa si želijo in česa ne.

V pomoč nam je dobro poznavanje učencev, kar pri večjih šolah ni lahko ali pa je neizvedljivo. Zato nam pridejo prav ankete, dobro sodelovanje z razredniki in z učitelji dodatne strokovne pomoči.

S sodelavko sva se načrtno lotili v začetku navedenega vprašanja. V tretjem VIO opažava vsakoleten drastičen upad tako pri doseženih bralnih značkah kot pri obisku knjižnice. Učenci pridejo le po nujno potrebno gradivo in še to takrat, ko učitelj že prej »grozi«. Je pa v vsakem razredu kak učenec, ki v branju zelo prednjači. Pojavile so se razlike tudi med spoloma.

Z anketo sva ugotovili, da igra ključno vlogo nabor gradiva, čas, popularnost učenca, ki bere, ter vzor učitelja.

Prebrskali sva tudi kaj pravijo teoretiki (Pečjak, Grosman ...). Ugotovili sva, da je ključnega pomena notranja motivacija, ki je trajna. Vendar je težko najti v učencih notranjo motivacijo oz. jih pripraviti do tega, da jo najdejo. Učenci so doma in v šoli preveč navajeni na zunanjo motivacijo.

Zato sva bili enotni, da je potrebno nekaj novega, zanimivega in tako je nastala Superbralnica. V njej sodelujejo učenci in delavci šole, v njej je možno samovrednotenje in vrstniško vrednotenje. V prvi vrsti pa zabava, ki pri učencih zelo pripomore, da (lažje) vložijo še nekaj več nujno potrebnega napora za branje. S tem si nabirajo bralne izkušnje, izboljšujejo interes za branje, bogatijo besedni zaklad, razvijajo ustvarjalnost in domišljijo.

9. Spodbujanje branja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Zvonka Španger

OŠ Dobrova

zvonka.spanger@guest.arnes.si

V prispevku so predstavljene različne oblike motivacije za branje in obiskovanje knjižnice učencev prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja, ki jih na OŠ Dobrova pripravlja šolska knjižničarka v sodelovanju z učiteljicami. Poseben poudarek je na spodbujanju družinskega branja s pomočjo knjižnega cekarja ter s pripravo knjižnih čajank za starše in učence, ki so postale že vsakoletni kulturni dogodek šole. Starši se na čajanki seznanijo s pomenom družinskega branja in s kvalitetnimi otroškimi knjigami, njihovi otroci pa zanje medtem pripravijo predstavo. Poleg tega so v prispevku predstavljene tudi druge aktivnosti, s katerimi na šoli spodbujajo branje in obiskovanje knjižnice: vsakotedenski obiski prvošolčkov, knjižničar za en dan ob tednu otroka, izbor za mojo najknjigo, noč v knjižnici, izbor najbralca, branje starejših mlajšim.

10. Barve drugačnosti – bralni tedni na Osnovni šoli Idrija

Mira Tratnik

Osnovna šola Idrija

mira.tratnik@guest.arnes.si

Branje spodbujamo na različne načine. Kljub različnim oblikam motiviranja z učinkom nismo vedno zadovoljni. Zato iščemo nove možnosti.

Bralni tedni s povezanimi dejavnostmi v tednu dni nagovarjajo učence posameznega razreda. Vsak dan poteka ena dejavnost vsaj eno šolsko uro, lahko pa več, odvisno od dejavnosti. Učenci berejo v knjižnici, v posameznih učilnicah, v splošni knjižnici, na prostem (pod soncem), na šolskih hodnikih ter stopniščih in tudi v telovadnici. Vključena so gostovanja ustvarjalcev in

pripovedovalcev različnih starosti. Dejavnosti ne vključujejo samo branja, omogočajo pa poseben čas za branje in raziskovanje bralnih gradiv z več vidikov, saj smo ugotovili, da prav čas in mir za to dejavnost pogosto nista omogočena. Ideja se je najprej udejanjila v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju z bralnimi obiski babic in dedkov ter bralnimi otočki s knjigami na določene teme na celotnem hodniku. Postopoma smo pripravili dejavnosti še za ostale razrede. Povezali smo jih s projekti: Rastem s knjigo za sedmošolce, Povabimo besedo in Bralnicami pod slamnikom.

Predstavljamo nekaj primerov bralnih tednov za posamezne razrede.

V prvem razredu je potekal teden v znamenju medvedkov, saj so otroci dan začeli in zaključili z medvedjo pravljico, ustvarjali medvedji strip, na šolskem hodniku izbirali gradiva na bralnih otočkih in si jih kasneje izposodili v knjižnici, kjer so se srečali s pripovedovalko pravljic, likovno ustvarjali, dramatizirali, si ogledali gledališko predstavo in zapisali svojo pravljico.

Petošolci so se preizkušali v medkulturnosti in raziskovali drugačnost. V šolski knjižnici so v dvojicah brali večjezične in tujejezične knjige, gradivo o različnih verstvih in pravicah otrok po svetu, slikanice brez besed, pravljice različnih narodov in o različnih kulturah, knjige za posebne skupine, npr. slepe.

Sledila je predstavitev učencev priseljencev, ki so sošolcem z vseh vidikov osvetlili rojstno državo. Nadaljevali so s pisanjem spisov o sprejemanju različnosti in likovno ustvarjali.

Dogodke je spremljala razgibana razstava na stopnišču in hodniku šole. Obiskovalce je vodila po poti besed drugačnosti in barv strpnosti, kjer so sledili kuvertam z izbranimi besedili v več jezikih in prevodih v slovenščino ter prispeli do osrednjega dela s knjižnim gradivom po temah, ki so jih že raziskovali v knjižnici, z likovno popestritvijo in s plakati učencev priseljencev ter s projekcijo fotografij in kratkih filmov.

Šestošolcem je bil namenjen teden v znamenju Močvirnikov pisateljice Barbare Simoniti in ilustratorja Petra Škerla, ki smo ju gostili na šoli. Učenci so, vsakokrat v šolski knjižnici, spoznali osnovne podatke o ustvarjalcih, knjigi in brali odlomek na uvodni uri, spoznavali in vadili bralne strategije ob razlagalni pripovedki, tretji dan brali po otočkih, ustvarjali z ilustratorjem, vrhunec pa je predstavljalo srečanje s pisateljico, ki so ga vodili in popestrili učenci pod vodstvom mentorjev.

Učenci tedne branja sprejemajo pozitivno, zlasti so jim všeč srečanja z ustvarjalci.

2. skupina: informacijsko opismenjevanje, uporaba IKT (orodja, aplikacije, programi ipd.)

1. Mednarodni mesec šolskih knjižnic in mednarodna izmenjava knjižnih kazalk

Urša Bajda

Osnovna šola Tončke Čeč Trbovlje, Javni zavod Osnovna šola Marjana
Nemca Radeče
ursa.bajda@guest.arnes.si

Mednarodno združenje šolskih knjižničarjev (International Association of School Librarianship – IASL) vsako leto posreduje posebno geslo, ki naj bi tematsko zaokrožalo povabilo k praznovanju in promociji šolskih knjižnic. Med mednarodnimi dejavnostmi v šolskih knjižnicah je v porastu izmenjava knjižnih kazalk (Bookmark exchange). V prispevku je opisan primer tovrstnega sodelovanja.

V oktobru 2017 bomo slovenske šolske knjižnice praznovale 10. obletnico sodelovanja v dejavnostih mednarodnega meseca šolskih knjižnic.

Že ob zaključku projekta v šolskem letu 2016/2017 je Sekcija šolskih knjižnic pri ZBDS izdala e-publikacijo z zbranimi poročili sodelujočih šolskih knjižnic in njihovimi primeri dobre prakse promocije branja.

Ker so elektronske publikacije vse bolj razširjen način obveščanja javnosti o izvedenih dejavnostih, je v prispevku opisan primer izdelave in objave elektronske publikacije.

2. Kulturne ustanove: knjižnice, muzeji in galerije

Maja Jeras

OŠ Zadobrova Ljubljana
maja.majaje@gmail.com

V 5. razredu učenci obišejo Mestni muzej Ljubljana. Pred obiskom muzeja z učiteljicama izvedemo uro KIZ s temo informacijski viri, kulturne ustanove.

Za uvodno motivacijo se učenci preko knjig (knjige o Ljubljani) in brošur (brošura muzejev, knjižnice) seznanijo s kulturnimi ustanovami. Sledi predstavitev kulturnih ustanov. V nadaljevanju se učenci aktivno seznanijo s kulturnimi ustanovami na spletu. Skozi naloge iščejo informacije (lokacija, naslov, čas odprtosti, prireditve, razstave).

Namen učne ure je učence seznaniti z informacijami o kulturnih ustanovah preko elektronskih virov.

3. Poučna slikanica z naslovom Miška Mica v arhivu

Nataša Markič

OŠ Danila Lokarja Ajdovščina
natas.markic@os-ajdovscina.si

Članek predstavlja primer ure KIZ, kjer sta si roko podali promocija branja in uporaba IKT. Povezovalni člen je bila poučna slikanica z naslovom Miška Mica v arhivu. Ura je bila izvedena v oddelku OŠ PP NIS, ki ga obiskujejo učenci s posebnimi potrebami. Po uvodni motivaciji smo prebrali zgodbico, razložili manj znane besede oziroma so se le-te navezale na znanje, pridobljeno v okviru predmeta zgodovine. Za učence smo pripravili presenečenje, in sicer obisk in ogled šolskega arhiva.

4. Delo z IKT in uporaba kataloga COBISS

Gregor Škrj

OŠ Prule

gregor.skrj@guest.arnes.si

V okviru pouka KIZ v naši knjižnici ter pri iskanju gradiva na policah učencem nudimo dostop do računalniškega kataloga knjižnice. Na začetku je bil to zgolj spletni dostop, nato smo se spoznivali s katalogom na pametnih telefonih in tablicah, sedaj pa uporabljamo katalog v novi preobleki – COBISS+.

V okviru pouka KIZ v posameznih vzgojno-izobraževalnih obdobjih učencem predstavimo, kaj katalog je, kako se po katalogu išče ter razložimo oznake (postavitev), zapisane v katalogu, v povezavi z dejanskimi oznakami na policah oz. knjižničnem gradivu (nalepka). Cilj učenja je, da učenec zna najti pravo gradivo, ki ga išče. Omeniti velja tudi izvajanje KIZ v sklopu povezovanja z učitelji, ko se pouk preseli za eno šolsko uro v računalniško učilnico, kjer učenci vsa navodila najdejo v spletni učilnici (napotki, razlaga, video razlage OPAC-a). Ob vsem tem, ob uporabi računalnika, i-table, tabličnega računalnika in pametnega telefona, krepimo trudi digitalno pismenost.

5. Prestopamo meje s pametno tehnologijo (Uporaba IKT)

Simona Šoštar

OŠ XIV. divizije Senovo

simona.sostar1@guest.arnes.si

Sodobna tehnologija vse bolj prodira v naša življenja. Entuziasti se prepustijo in »vržejo« v raziskovanje, med tem ko se »stara garda« običajno novim

idejam in novi tehnologiji upira. Pomembno je najti pravo mero enega in drugega. Dejstvo pa je, da je tu in da je potrebno novosti spoznati in razmisliti, kako jih lahko uporabimo pri vsakdanjem delu. Mlajšim generacijam je že povsem samoumevna ... Tudi sami se moramo nenehno izobraževati –tudi na tem področju, da nas ne bo povozil čas.

Tudi zato smo se na šoli odločili, da pristopimo k Erasmus+ projektu: »Prestopamo meje s pametno tehnologijo«. Temi, s katerima se ukvarjamo, sta dve: prva je uporaba sodobne tehnologije pri pouku oz. pri delu z učenci, druga tema so begunci. V prispevku bomo predstavili predvsem prvo temo – orodja, aplikacije, programe, ki smo jih spoznali v času, od kar sodelujemo v projektu.

Priznam, da nisem za »novotarije«, a pogosto te življenje samo prisili, da se začneš ukvarjati tudi s področji, ki te prvotno ne zanimajo. Name je ta projekt močno vplival. Od prvotne (slabe) uporabnice mobilnega telefona do navdušene »hekerke«.

Kaj smo do sedaj že preizkusili :

- Za skupno, sodelovalno delo, uporabljamo One Drive: tu nalagamo vse naše izdelke, tabele, statistike, fotografije ... Skratka VSE. Je nekakšen »zbirni center« vsega, kar nastaja v našem projektu.
- Za medsebojna (hitra) dogovarjanja in sporazumevanja uporabljamo aplikacije: What's up (uporabljamo vsi sodelujoči učitelji za medsebojna dogovarjanja: od organizacije, npr. kdaj in kje se dobimo, do osebnih sporočil, npr. čestitk ob zmagi Tine Maze); za komunikacijo z našimi učenci uporabljamo Messenger.
- Kadar se ukvarjamo z drugo temo našega projekta, izdelke predstavimo na različne načine – sprva smo uporabljali nam dobro poznani Powerpoint, sedaj pa s(m)o spoznali še Sway, ThingLink in Padlet. Padlet uporabljamo zlasti pri medsebojnem povezovanju držav, saj je kot nekakšna »oglasna deska«, na katero pripenjamo članke: učenci obesijo vsak svoj članek, ostali so vidni, a jih ne morejo spreminjati; lahko pa jih popravlja učitelj (ki je nekakšen administrator).
- Za predstavitev kratkih predstavitev s fotografijami in glasbeno spremljavo v ozadju smo uporabljali Quick.
- Ko smo podrobno spoznavali tuje države, smo učitelji pripravili kviz z izbranimi vprašanji in je kviz potekal v Kahoot-u.
- Za prevajanje besed s slikami, možnostjo preverjanja in kreiranja testov, besedišča, tudi možnost tekmovanja – smo uporabili Quizlet.
- Učencem najbolj ljub pa je bil Mystery Skype, ko smo se povezali z učenci iz tuje države in so morali učenci s kratkimi vprašanji sami ugotoviti, iz katere države prihajajo njihovi sogovorniki.
- ...

Projekt še vedno poteka oz. bo zaključen ob koncu šolskega leta 2016/2017. Že sedaj pušča močan pečat tako na učencih kot tudi učiteljih. Sodobna tehnologija in vpeljevanje le-te v pouk je neizbežno. Potrebno je s časom naprej.

6. Uporaba kviza Kahoot pri pouku

Nataša Trajkovski

OŠ Toneta Pavčka Mirna Peč

natasa.trajkovski@ostpavcka.si

Kahoot je brezplačna spletna aplikacija, ki temelji na učenju preko igre. Primerna je za vsa področja in vse starosti. Prednosti so enostavna uporaba, takojšnja povratna informacija vseh sodelujočih, velika motivacija pri reševanju ter nenazadnje fleksibilnost uporabe, saj sodelujoči pri reševanju lahko uporabljajo računalnike, tablice ali telefone.

Kvize lahko sestavijo učenci sami ali jih pripravi učitelj za uvodno motivacijo, obravnavo nove snovi, ponovitev ali preverjanje. Naloge so sicer izbirnega tipa, vendar so z uporabo slik ali krajših posnetkov lahko zelo pestre in zanimive.

3. skupina: učenje (aktivne oblike učenja, uporaba elementov formativnega spremljanja)

1. Sistematično poučevanje bralnih učnih strategij

Tadeja Česen Šink

Osnovna šola Osnovna šola Frana Albrehta Kamnik
tadeja.sink@guest.arnes.si

V prispevku avtorica predstavi projekt poučevanja bralnih učnih strategij na OŠ Frana Albrehta Kamnik. Projekt je predstavljen od začetne faze oziroma načrtovanja, zorenja idej pa vse do zaključne faze oziroma poučevanja strategij. Bralne učne strategije učencem pomagajo pri učenju učenja. To je bilo vodilo zaposlenih na OŠ Frana Albrehta Kamnik, ki so v okviru delovne skupine za bralno pismenost in učenje učenja na tem področju želeli teorijo udejanjiti v praksi. Kot pomoč in spodbudo k širšemu razmišljanju o bralni pismenosti in učenju učenja so zaposleni na eni izmed pedagoških konferenc poslušali predavanje prof. dr. Sonje Pečjak o bralnih učnih strategijah. Sledilo je oblikovanje operativnega načrta razvijanja strategij. Čez nekaj mesecev so kot gostjo pedagoške konference povabili še gospo Miro Kramarič. Sledili so sestanki delovne skupine in oblikovanje predloga izvedbenega načrta sistematičnega oziroma načrtnega poučevanja bralnih učnih strategij. Z njim so seznanili strokovne aktivne, ki so predlog potrdili. Sledila je izvedba s strani učiteljev in šolskih knjižničark. Izvedena je bila že več kot polovica načrtovanih aktivnosti. Do konca šolskega leta 2016/2017 želijo izvesti vse. Sledila bo evalvacija izvedenega dela.

2. Uporaba bralno učnih strategij pri predmetu naravoslovje in tehnika v 5. razredu

Monika Dobravc

OŠ Gustava Šiliha Velenje
monika.dobravc22@gmail.com

Branje še vedno predstavlja najučinkovitejše sredstvo za učenje, saj otrokom in mladostnikom omogoča lažje prilagajanje številnim spremembam, ki jih prinašajo sodobni koncepti poučevanja in učenja v šolskem prostoru. Šole, kot učeče se organizacije, spodbujajo učenje učnih strategij in nenehen profesionalni razvoj vseh deležnikov. S tem se prenaša odgovornost za učenje z učitelja na učenca.

Branje v vlogi učenja od učenca zahteva poznavanje učinkovitih bralnih učnih strategij, saj mu le-te omogočajo, da informacije ne le spoznava, temveč jih zna glede na namen tudi izbrati in učinkovito uporabiti. Zato je pomembna

vloga učitelja, da učence spozna z različnimi učnimi strategijami, s katerimi bodo iz danih informacij v učnem gradivu izbrali in usvojili tisto znanje, ki jim bo pomagalo pri nadaljnjem učenju ter usmerjanju lastnega procesa učenja. Prav bralne učne strategije predstavljajo pomemben del učnih strategij, ki bodo vsakega učenca pripeljale do zastavljenih izobraževalnih, funkcionalnih in vzgojnih ciljev.

3. Primer uporabe elementov formativnega spremljanja pri zgodovini v 6. razredu v medpredmetni povezavi s KIZ

Urška Jesenko
OŠ Log – Dragomer
urska.jesenko@guest.arnes.si

V prispevku bo predstavljen primer izvedbe ure KIZ v povezavi z zgodovino v 6. razredu. Opisani in predstavljeni bodo posamezni načrtovani elementi formativnega spremljanja (predvsem ugotavljanje predznanja učencev, oblikovanje ožjih ciljev, vrstniško vrednotenje, učiteljevo vrednotenje in samoevalvacija). Snov iz učbenika (Začetki znanosti) smo nadgradili z uporabo gradiva v knjižnici, ki obravnava zgodovino. Učenci so ločili gradivo po namenu, spoznali UDK in osnovne bibliografske podatke. Cilji ure so bili, da učenci izkažejo odgovornost do lastnega dela, se urijo v sodelovalnem učenju pri skupinskem delu in se urijo v dajanju konstruktivne povratne informacije sošolcu v obliki kritičnega prijateljevanja. Nad izvedeno uro so bili učenci navdušeni.

4. Učenje skozi Erasmus+ projekt: Premagujmo ovire – brez predsodkov

Marija Helena Logar in Urška Repinc
OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
urska.repinc@osbohinj.si

Namen Erasmus+ projektov je med drugim prispevati pri krepitevi kompetenc učencev in učiteljev, potrebnih za vseživljenjsko učenje. Na OŠ dr. Janeza Mencingerja smo vključeni v mednarodni projekt z naslovom Premagujmo ovire – brez predsodkov (Break Barriers – No Prejudices). V sklopu različnih dejavnosti je potekalo enotedensko srečanje v Sloveniji v marcu 2017. Avtorici prispevka, šolska knjižničarka in učiteljica slovenščine ter hkrati dve izmed ključnih oseb pri dejavnostih projekta, sva v celotedenski program vključili kar nekaj dejavnosti, povezanih s knjižnico. Skozi te dejavnosti

udeleženci spoznavajo pomen knjižnice pri razjasnitvi teme projekta, pri oblikovanju različnih besedil, ki so rezultati teh dejavnosti in hkrati doživeti knjižnico kot varen prostor, stičišče različnih pogledov, vir uporabe informacij, ki pripomorejo k trajnostno naravnemu znanju oziroma krepitevi kompetence učenje učenja.

Razmišlja tudi o tem, kako udeleženci nova znanja in spoznanja lahko uporabijo v sklopu orodja Youthpass ...

5. Prvič v šolski knjižnici

Klara Napast

OŠ borcev za severno mejo, Maribor
klara.napast@guest.arnes.si

Povabiti prvošolce PRVIČ v šolsko knjižnico mi vsako leto predstavlja nov izziv. Že tretje leto zapored jih povabim na dan zlatih knjig, torej 17. septembra. To je tako dan, ko vsi prvošolci širom Slovenije od Bralne značke Slovenije prejmejo vsak svojo knjigo. To se mi zdi idealna priložnost, da ta dogodek svečano obeležimo in tako postane njihov prvi obisk res nekaj, kar si bodo še dolgo zapomnili.

Ta dan jih pričakam polna zanosa, ki ga želim prenesti tudi nanje. Knjižnico še posebej privlačno uredim. Razstavim najboljše slikanice, ki jih premoremo, pripravim intimni bralni kotiček. V ozadju komaj slišno predvajam razpoložensko glasbo.

Seveda sledi najprej pogovor na podlagi vprašanj:

- ali vedo, kje se nahajajo,
- ali vedo, zakaj so prišli – in zakaj prav ta dan,
- ali vedo, kateri datum je (napeljem na 17. september – dan zlatih knjig; pogovor nadaljujem prav na to temo: kaj si predstavljajo pod tem pojmom – dan zlatih knjig).

Ponavadi so zelo zgovorni, kar vsi hkrati bi radi govorili. Ob tem jim tudi povem nekaj o bontonu komunikacije.

Nato jim seveda povem, da sem za njih izbrala tudi knjigo, ki bi jim jo rada prebrala: Moja prva šola Zvezdane Majhen.

Vsako pesem želim napovedati skozi voden pogovor, npr:

Ali so veseli, da sedaj hodijo v šolo? Kakšna se jim zdi naša šola? Ali vedo, kako se imenuje ipd. Tako napovem prvo pesmico Moja šola. Seveda sledi pogovor: Kakšna se jim zdi pesem? Ali bi lahko ta pesem veljala tudi za našo šolo ... Kaj so postali sedaj, ko obiskujejo šolo? Prvi odgovor je naprej: šolarji, nato poiščemo sopomenko – postali so učenci. Preberem jim pesem Učenci.

V pesniški zbirki so v prisrčnih pesmicah predstavljeni poklici ljudi, ki delajo v šoli. Koliko pesmi preberem, je odvisno od učencev. Naštevajo ljudi (poklice), ki delajo v šoli, zagotovo začnejo z osebo, ki jim je najbližje: učiteljico. Vodim jih tudi do tega, da razmislijo, v kakšnih odnosih so si med seboj v razredu (sošolci), kdo skrbi za njihovo hrano (kuharice), kdo vodi šolo (ravnatelj) in kdo sem jaz (knjižničarka).

Odziv je fantastičen. Prvošolci kar žarijo, ko razmišljajo o šoli in osebah, ki jih srečujejo.

Sledi kratka predstavitev knjižnice, knjig, ki čakajo na njih in kje jih bodo v bodoče našli.

Povem, da bodo sedaj postali člani šolske knjižnice in dobili vsak svojo knjigo kot darilo. Svečano pokličem vsakega po imenu, mu izročim knjigo in izkaznico. Komaj čakajo, da bodo lahko ponovno obiskali knjižnico ...

Še en primer ob knjigi: Moje ime je torba, šolska torba.

Prvošolčki so sila ponosni na svoje šolske torbice in o njih radi pripovedujejo. Nato jim povem, da ima prvošolec Oskar tudi zanimivo torbo, prav posebno. Seveda komaj čakajo, da spoznajo Oskarja in njegovo torbo. Zgodba je duhovita, simpatična, ob njej se razvije dober pogovor ...

6. Sodelovanje šolske knjižnice s strokovnimi delavci osnovne šole

Špela Petrovič in Andreja Nagode

OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

andreja@11sola.si

V prispevku bova predstavili raziskavo o sodelovanju strokovnih delavcev šole s šolsko knjižnico. Raziskavo sva opravili na OŠ IC Vrhnika. Osredotočili sva se predvsem na to, kakšen je odnos strokovnih delavcev do šolske knjižnice in šolskega knjižničarja. Zakoni, pravilniki in smernice podrobno opisujejo vlogo, poslanstvo in mesto šol. knjižnice v matičnih organizacijah. Dejansko stanje se od vsega napisanega zelo razlikuje.

Pregledali sva zakone in strokovne dokumente, ki določajo in opredeljujejo šolsko knjižnico v osnovni šoli: Zakon o knjižničarstvu, Zakon o organizaciji in financiranju v vzgoji in izobraževanju, Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole, Idejni načrt razvoja slovenskih šolskih knjižnic, IFLA/UNESCO Manifest o šolskih knjižnicah, IFLA/UNESCO-ve smernice za šolske knjižnice. Z vlogo, poslanstvom, nalogami in cilji šolske knjižnice se natančno ukvarjajo strokovni dokumenti.

V prispevku predstavlja primere dobre prakse (bralna značka za strokovne delavce, predstavitev knjižnih novosti, urejanje samostojne spletne strani šolske knjižnice, organizacija in izvedba različnih dogodkov v popoldanskem času (tudi) v sodelovanju s strokovnimi delavci v šolski knjižnici ...), s katerimi sva v zadnjih 5 letih želeli preseči to, da strokovni delavci šolske knjižnice ne uporabljajo tako, kot je določeno z zakoni, pravilniki in strokovnimi dokumenti. Na naši šoli se namreč vse prepogosto dogaja, da strokovni delavci šole šolsko knjižnico doživljajo kot priložnost za izposojajo knjig za svoje otroke, ker jih ti v svoji šolski knjižnici ne dobijo; ali pa raje pridejo v šolsko knjižnico, ker imajo izposojeno gradivo za predšolske otroke lahko doma dlje časa kot v

splošnih knjižnicah; pred počitnicami pridejo po literaturo za prosti čas – iščejo romane za odrasle; premalo učiteljev si izposoja gradivo, povezano s potrebami vzgojno-izobraževalnega procesa itd. Preveč je učiteljev, ki šolske knjižnice sploh ne obiščejo.

Na podlagi analize opisanih primerov dobre prakse ugotavljava, da večina strokovnih delavcev na naši šoli knjižnico posebej oziroma poistoveti s knjižničarkama in jo zato doživlja na osebnem nivoju. Tisti, ki so knjižničarkama naklonjeni, knjižnico in njene storitve uporabljajo tako, kot bi bilo prav za vse uporabnike. (Pre)velik del strokovnih delavcev pa nalog in poslanstva šolske knjižnice ne pozna, kljub večkratnim predstavitvam možnostim sodelovanja, ki jim jih šolska knjižnica lahko ponudi.

7. Skozi knjižnično informacijsko znanje se učimo izdelave pisne (seminarske ali raziskovalne) naloge

Andreja Urbanec

OŠ Orehek Kranj

andreja.urbanec@osorehek.si

V prispevku bo predstavljen primer ure KIZ v 5. razredu pri predmetu družba. Učenci so napisali pisno nalogo z naslovom Prazgodovina – razvoj človeka. Pri medpredmetni uri so najprej oblikovali kriterije dobre pisne naloge. S pisno nalogo se učenci na šoli prvič srečajo v 4. razredu, potem pa jo sistematično nadgrajujejo do 8. razreda, ko pisna (seminarska) naloga lahko preraste celo v raziskovalno.

V večino ur pouka, ki so izvedene v povezavi s knjižnico, redno vpletamo elemente formativnega spremljanja, tako da so bili tudi pri tej uri izpostavljeni nekateri elementi: ugotavljanje predznanja, oblikovanje kriterijev uspešnosti in povratna informacija učitelju oz. knjižničarki. Pri uri so učenci najprej ponovili vse, kar o izdelavi naloge že vedo, na novo so spoznali in dodali nekaj majhnih detajlov, najpomembnejši del pa je bilo oblikovanje kriterijev dobre naloge – se pravi, kaj vse mora naloga vsebovati, da ustreza navodilom.

Po opravljeni nalogi so si učenci naloge med seboj zamenjali in jih na podlagi skupaj oblikovanih kriterijev tudi ocenili oz. vrednotili.

Pouk v knjižnici vedno zajema aktivne metode dela, zato so učenci za delo motivirani in delajo uspešno. Med uro se prepletajo frontalno delo, delo v parih in delo po skupinah. Za konec se učenci preko izhodnega listka 3-2-1 ozrejo na opravljeno delo in naredijo refleksijo.

8. Radijska igra – inovativno učno okolje pri razvijanju slušne senzibilnosti otrok

Leonida Zalar

OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu
leonidazal@gmail.com

Odraščanje današnjih generacij otrok je vsakodnevno izpostavljeno številnim dražljajem, ki povzročajo motnje pri njihovi aktivni pozornosti. Otroci s težavo poslušajo drug drugega, težko sledijo navodilom, zmoti jih vsak zunanji dražljaj, njihovo govorno izražanje je osiromašeno, prav tako tudi domišljajske predstave. Pri večini opažamo primanjkljaj družinske komunikacije. Za marsikoga je večerno poslušanje pravljic, zgodb prava neznanka. Posledično zelo težko sledijo pripovedovanju in se s težavo uživljajo v svet knjižnih junakov.

Leta nazaj je radijska igra pri mnogih otrocih nehote oblikovala kult govornega izražanja. Danes je otrokom bližja vizualno podprta komunikacija.

Premiera radijskih iger Zgodbe nekega Hektorja, ki se je odvijala na naši šoli (oktober 2014), je izzvala priložnost za oblikovanje inovativnega učnega okolja, ki izgrajuje učence na različnih področjih.

V prispevku želim predstaviti dejavnost učencev 6. razreda, ki so se v sklopu razrednega projekta in medpredmetnega sodelovanja KIZ in pouka slovenščine, glasbene in likovne umetnosti srečali s posebnim izzivom ustvarjanja radijske igre. Po branju literarne predloge so napisali scenarij za radijsko igro, poskrbeli za glasbeno in zvokovno podlago ter dogajanje obogatili z dodatnim dramskim prizorom in sceno.

Dejavnost so predstavili ustvarjalcem radijske igre 3. programa ARS Radia Slovenije in se ob tem izkazali tudi kot voditelji okrogle mize na temo radijska igra.

Na podlagi dobre prakse in v skladu z učnim načrtom slovenščine za 6. r. smo letos izvedli že tretje srečanje z ustvarjalci radijske igre, kar je zanimiv primer inovativnega učnega okolja pri razvijanju aktivne pozornosti in slušne senzibilnosti učencev.

Srečanju se je pridružila tudi novinarka 1. programa Radia Slovenija. Po končanem srečanju je posnela pogovor z učenci in nekaj kratkih prizorov. Nastala je zanimiva sobotna oddaja, katere tema je bila radijska igra.

4. skupina: srednje šole

1. Spodbujanje branja v praznični knjižnici

Irena Brilej

Gimnazija Poljane, Ljubljana
irena.brilej@gimnazija-poljane.com

Šolska knjižnica kot učno in informacijsko središče vsake šole je danes postala mnogo več kot zgolj prostor za hranjenje knjižničnega gradiva. Poleg tega, da zagotavlja podporo šolskemu vzgojno-izobraževalnemu procesu posamezne ustanove, je tudi prostor za raznoliko in učinkovito preživljanje prostega časa učencev in dijakov. Kljub široki paleti strokovnih in pedagoških dejavnosti sodobne šolske knjižnice pa ostaja prioriteta knjižničarjeva skrb in odgovornost promocija branja. V prispevku so predstavljeni praktični primeri, kako lahko v šolski knjižnici z malo ustvarjalnosti dosežemo prijetno in praznično prednovoletno vzdušje ter tako posredno in nevsiljivo vabimo mladostnike k branju. Da bi bil prednovoletni čas še posebej čaroben v knjižnici Gimnazije Poljane, smo decembra v preteklih šolskih letih pripravili »praznično ponudbo«, s katero smo želeli vse obiskovalce nagovoriti na različne načine in jih tako povabiti v knjižnico ter jih prepustiti njenemu prazničnemu vzdušju in počitniškemu izboru knjig.

2. Mladi in literatura: literarna dejavnost na I. gimnaziji v Celju

Bernarda Jelen

I. gimnazija Celje
bernarda.jelen@guest.arnes.si

Moč in kakovost literarne dejavnosti na I. gimnaziji v Celju sega zelo visoko, pravzaprav v sam vrh slovenskih klasičnih književnikov.

In danes? Z mladimi gimnazijci, ki pišejo prozna besedila, pesmi ali drame, sem v stiku vsak dan in nekaj je zagotovo: dar za pisanje in ljubezen do slovenskega jezika prinesejo s seboj. Temelj za nastajanje dobrih dijaških umetniških besedil je besedni zaklad, ki ga mladi pridobijo že v rosnih letih odrasčanja in skozi osnovnošolsko izobraževanje. Brez kilometrov prebranih pravljic v otroštvu, knjig za domače branje v osnovni šoli, skrbno izbranih seznamov bralnih značk, lastnega zanimanja za literaturo, ki ga otrokom največkrat podarijo starši, bi v gimnazijskih letih težko nadomestili zamujeno širino besednega izražanja.

Mnogi izmed mladih dijaških piscev radi posegajo tudi po tuji literaturi, bliže so jim torej knjige, napisane v izvorniku.

Menim, da se med dijaki, ki nadaljujejo šolanje na naši gimnaziji, odkrivajo pravi talenti. Občutljiva leta odraščanja so ravno zaradi senzibilnega dojetja sebe, čistega stika s seboj in okolico najbolj primeren trenutek za miselni preskok, ki ga mladi literati izrazijo s pisanjem.

3. Razvijanje informacijske pismenosti s pomočjo projekta MEPI

Katarina Jesih Šterbenc

Gimnazija Moste

katarina.jesih.sterbenc@gmail.com

Na Gimnaziji Moste se s projektom MEPI spoznavamo šele drugo leto zapored. To lahko z gotovostjo trdim za knjižnico. MEPI pomeni Mednarodno priznanje za mlade. Zasnova programa temelji na osebnem (individualnem) izzivu. Mladim predstavlja netekmovalen program prostovoljnih, športnih, kulturnih, intelektualnih in avanturističnih dejavnosti, ki spodbujajo osebno odkrivanje in rast, samozaupanje, vztrajnost, odgovornost do samega sebe in ne nazadnje služenje (njihovi) skupnosti. Dostopen je vsem mladim od 14. do 25. leta. Sestoji iz štirih področij (služenje oz. prostovoljno delo, odprava, veščine in rekreativni šport) na treh stopnjah (bron, srebro, zlato). Merilo za pridobitev priznanja je izboljšanje sposobnosti udeleženca, doseženo z njegovo vztrajnostjo. Vsak napreduje po lastnih zmožnostih in tekmuje le sam s seboj (mepi.si/).

V knjižnici Gimnazije Moste prakticiramo prostovoljno delo. Dijak, ki želi opraviti večino prostovoljstva, lahko le-to opravlja v šolski knjižnici. Cilja sta dva: da se v določenem času nauči samostojno uporabljati šolsko knjižnico in pomoč šolski knjižničarki pri njenem delu. V času usposabljanja MEPI mora dijak pokazati veliko mero iznajdljivosti in hkrati tudi informacijske in funkcionalne pismenosti. V času, ki ga prebije v šolski knjižnici, pomaga postavljati gradivo na police (nauči se iskati informacije s knjižne nalepke), išče gradivo o odpravah MEPI (samostojnost), izdeluje MEPI-dnevnik (s pomočjo računalnika v šolski knjižnici ali doma). Urnik prihodov dijakov v knjižnico je dogovorjen individualno (pred začetkom pouka, po pouku, med prosto uro, namenjeno malici).

Ugotovila sem, da dijaki, ki sodelujejo v šolski knjižnici preko projekta MEPI, na samo da postanejo samozavestni samostojni uporabniki, ampak se hkrati seznanjajo s knjižničnim fondom, povečajo motivacijo za branje, predlagajo izboljšave (npr. v lanskem šolskem letu je skupinica štirih deklet samostojno izdelala nove oznake za postavitev gradiva). Omenjeni dijaki so samozavestnejši, imajo boljše samopodobo in postanejo redni obiskovalci knjižnice. MEPI-dnevnik o usvojeni veščini pregledata MEPI-mentor in mentor za prostovoljstvo (v našem primeru knjižničarka).

4. »ŠC bere« – bralna značka na novogoriškem šolskem centru

Mojca Kosovel
ŠC Nova Gorica
mojca.kosovel@scng.si

Od šolskega leta 2008/2009, ko smo se na pobudo Društva Bralna značka odločili, da bralno značko uvedemo tudi na naš center, je ta dejavnost postala del našega vsakoletnega delovnega načrta. Pripravlja in vodi jo šolska knjižnica v sodelovanju s profesorji slovenskega in tujih jezikov.

Šolski center Nova Gorica združuje 5 srednjih šol: Gimnazijo in zdravstveno šolo, Elektrotehniško in računalniško šolo, Strojno, prometno in lesarsko šolo ter Biotehniško šolo ter Srednjo ekonomsko in trgovsko šolo. Skupno se na Šolskem centru Nova Gorica tako šola okoli 2100 dijakov v gimnazijskem, 9 tehniških, 8 poklicno-tehniških, 12 poklicnih in v 2 nižje poklicnih programih.

Z bralno značko želimo k branju pritegniti ne le dijake štiriletnih programov, pač pa tudi čim več dijakov iz poklicnih šol. Temu primerno vsako leto znova oblikujemo seznam knjig, ki jih ponujamo dijakom v branje, upoštevajoč naslednje kriterije:

- izbiramo po bralni zahtevnosti raznovrstno gradivo;
- gradivo je tematsko zelo raznovrstno, razporejeno v manjše, smiselno povezane vsebinske sklope;
- v seznam je vključen tudi sklop gradiva za manj vešče bralce oz. dijake z bralnimi težavami in/ali odporom do branja;
- vsaj 2 ali 3 naslovi spadajo v mladinsko oz. tako imenovano cross-over literaturo;
- v seznam je vključen tudi neleposlovni literarni sklop.

Veliko pozornosti namenimo tudi načinu, na katerega bralno značko in izbor knjig predstavimo dijakom. Dejavnost tako predstavimo:

- s plakati;
- na spletu (seznam gradiva, kratka vsebina vsakega naslova, slika naslovnice);
- na obiskih razredov v dogovoru z učitelji (razredne ure, suplence, pouk slovenskega jezika).

5. »Deskanje med knjigami« ali kako s pomočjo pametnih telefonov, tablic in QR-kod usvojiti knjižnični fond

Metka Kostanjevec
Prva gimnazija Maribor
metka.kostanjevec@prva-gimnazija.org

Naučiti dijake izbrati primerne vrste in ustrezno količino informacijskih virov za rešitev raziskovalnega ali učnega problema je eden temeljnih ciljev knjižničnega informacijskega znanja (KIZ) v gimnaziji. Zato je zelo pomembno, da dijaki poznajo sistem postavitve knjižničnega gradiva v šolski knjižnici, v našem primeru je to sistem univerzalne decimalne klasifikacije oz. UDK-sistem. Ni namreč dovolj, da dijaki v knjižničnem katalogu najdejo zeleno gradivo, temveč je nujno, da ga znajo sami tudi najti na knjižnih policah. Pri vsem tem jim je lahko v veliko pomoč sodobna računalniška ter komunikacijska tehnologija, ki ob ustrezni rabi olajša iskanje in občutno skrajša čas, potreben za zadovoljevanje informacijskih potreb.

Na poti k doseganju omenjenih ciljev smo na Prvi gimnaziji Maribor izvedli pouk KIZ, pri katerem so vsi dijaki 1. letnikov usvajali postavitev gradiva v šolski knjižnici s pomočjo pametnih telefonov, tablic in QR-kod. Iskanje smo izvedli tako v okviru samostojne izvedbe ur KIZ kot tudi v medpredmetnih povezavah, in sicer je moral vsak razred iskati gradivo z vsaj naslednjih predmetnih področij: najmanj enega (tujega) jezika, enega naravoslovnega in enega družboslovnega predmeta. Ob koncu izvedenega pouka smo bili zadovoljni vsi vpleteni: dijaki, ki so v veliki večini brez težav uspešno našli v nalogah zahtevano gradivo, in profesorice ter profesorji, ki smo le še utrdili svoje prepričanje o tem, da sodobna tehnologija ni le nujno zlo, temveč velikokrat zelo pomemben (motivacijski) dejavnik, ki olajša pouk in ga naredi še zanimivejšega in privlačnejšega za naše učence.

6. Poznavanje in uporaba priročnikov za dijake tehniških šol

Vasilija Rupnik

ŠC Nova Gorica

vasilija.rupnik@scng.si

Na Šolskem centru Nova Gorica že več kot deset let v okviru knjižničnega informacijskega znanja izvajamo delo s priročniki, in sicer za dijake 1. letnikov 4-letnih programov (strojni, logistični, računalniški tehniki, elektrotehniki, tehniki mehatronike in gimnazijci tehniške gimnazije). Delo traja dve šolski uri, prisotnih pa je največ 15 dijakov (polovica razreda).

Prvo šolsko uro dijakom najprej pokažemo priročnike in jim pojasnimo, kaj je priročniška oz. referenčna literatura, skupaj odkrijemo nekaj njenih splošnih značilnosti. Predstavimo ureditev priročnikov (nekateri so urejeni po abecedi gesel/iztočnic, drugi po vsebinskih sklopih; geslu sledi razlaga), poudarimo pomen uvodnih poglavij (navodila za uporabo, slovar kratic in krajšav). Posebej izpostavimo Enciklopedijo Slovenije in Sloveniko kot splošna slovenska priročnika.

V drugi šolski uri dijaki dobijo delovne liste, ki jih rešujejo v parih. Vsak delovni list zaseduje en konkreten informacijski problem. Dijaka morata v priročnikih poiskati odgovore na različna vprašanja. Najprej je potrebno poiskati ustrezen priročnik na polici, potem v njem poiskati ustrezno geslo, ga prebrati in v

geselskem članku poiskati odgovor na vprašanja. Knjižničarka je dijakom ves čas izpolnjevanja delovnih listov na voljo za pomoč in nasvet. Ko dijaka izpolnita delovni list, morata knjižničarki prebrati odgovore na vprašanja. Če je kateri izmed odgovorov pomanjkljiv, ga morata dopolniti.

Z dijaki tehniške gimnazije naredimo še korak naprej. Odgovore na vprašanja iščejo najprej v priročnikih, nato pa še na internetu. Dijaki primerjajo uspešnost iskanja odgovorov v priročnikih in na internetu.

V dobrih desetih letih ugotavljamo, da je spretnost dijakov pri iskanju informacij po priročnikih vedno slabša, čuti se močan vpliv interneta. Kljub temu vztrajno poudarjamo pomen tiskanih priročnikov kot zanesljivega vira informacij.

7. Medpredmetno projektno delo – pomen stročnic na vrtu in v prehrani

Karmen Sirk

ŠC Nova Gorica, Biotehniška šola

karmen.sirk@scng.si

Informacijska pismenost ima v današnjem času ključno vlogo v življenju posameznika in družbe. Pomembno vlogo pri tem ima tudi knjižnica, ki skuša s svojimi storitvami zadovoljiti različne potrebe uporabnikov. Seveda je treba znati uporabljati njeno gradivo in informacijske vire, ki jih ponuja.

Leto 2016 je bilo mednarodno leto stročnic. S kolegico, ki poučuje strokovne predmete v programu vrtnar, sva se odločili, da skupino dijakov srednjega poklicnega izobraževanja programa vrtnar in slaščičar skozi medpredmetno povezavo s knjižničnim informacijskim znanjem vključiva v projektno obliko dela.

V knjižnici so dijaki spoznavali različne vire in načine iskanja informacij. Vrtnarji so morali poiskati informacije o stročnicah: vrste, sajenje, vzgoja, pridelovanje ... Slaščičarji so iskali kuharske recepte, v katerih so glavna sestavina stročnice ali proizvodi iz stročnic. Da bi našli čim več relevantnih informacij, smo se odločili, da bodo eni iskali informacije v knjigah, drugi v serijskih publikacijah, tretji na spletu. Predstavila sem jim katalog COBISS/OPAC ter osnovni način iskanja po avtorju, naslovu in ključnih besedah. Dijaki so se ves čas trajanja projekta vračali v knjižnico in iskali potrebne informacije.

Pri praktičnem delu so dijaki programa vrtnar na šolskem posestvu posejali semena stročnic in spremljali njihovo rast do pobiranja pridelka. Slaščičarji so pri pouku slaščičarstvo spekli različno slano in sladko pecivo ter ugotavljali, katera moka je bolj in katera manj primerna za peko.

Na koncu projekta so s pomočjo v projektu nastalega materiala pripravili razstavo s plakati in z degustacijo peciva.

Skozi projekt so dijaki poleg strokovnih znanj in veščin usvojili tudi določene informacijske spretnosti, predvsem pa ugotovili, da le-te lahko koristno uporabijo pri svojem strokovnem delu.

8. Praktična raba tiskanih in elektronskih jezikovnih priročnikov (portal FRAN v šolski praksi)

Tanja Tratenšek

Gimnazija Celje – Center

tanja.tratensek@gcc.si

Kot šolska knjižničarka rada iščem nove, uporabne načine povezovanja vsebin KIZ z učnimi načrti posameznih predmetov. Bibliopedagoško uro Raba jezikovnih priročnikov sem letos nadgradila z uporabo odličnega portala FRAN. Dijaki so pri slovenščini spoznali osnovne teoretične pojme po učnem načrtu. Moja želja pa je bila te vsebine praktično osmisliti, da bi bilo to znanje uporabno v vseživljenjski praksi. Izvedla sem medpredmetno povezavo v dveh strnjjenih urah v knjižnici s cilji: dijake pritegniti za vseživljenjsko uporabo spletnih slovarjev in dati priznanje slovenskemu slovaropisju; spodbujati ustvarjalnost pri rabi jezika, bogatiti njihov besedni zaklad; predstaviti portal Fran ZRC SAZU in predstaviti ustrezno elektronsko različico tiskanemu jezikovnemu priročniku; splet izkoristiti za vseživljenjsko učenje, kritično vrednotenje in urjenje digitalnih kompetenc.

Ob e-prosojnicah smo najprej ponovili vsebine KIZ (UDK, lokacija gradiva v šolski knjižnici, signatura), nato pa še vsebine po učbeniku. Po predstavitvi portala Fran s primerjavo e-priročnikov s tiskanimi so dijaki v skupinah reševali delovne liste in pri tem uporabljali pametne telefone in/ali računalnike.

Dijaki so bili navdušeni nad praktično uporabo portala Fran, bili so zelo motivirani za delo, spraševali so in kar sami raziskovali po tiskanih in elektronskih slovarjih.

9. Šolska knjižnica v duhu dobrodelnosti

Milena Zelko

Gimnazija Murska Sobota

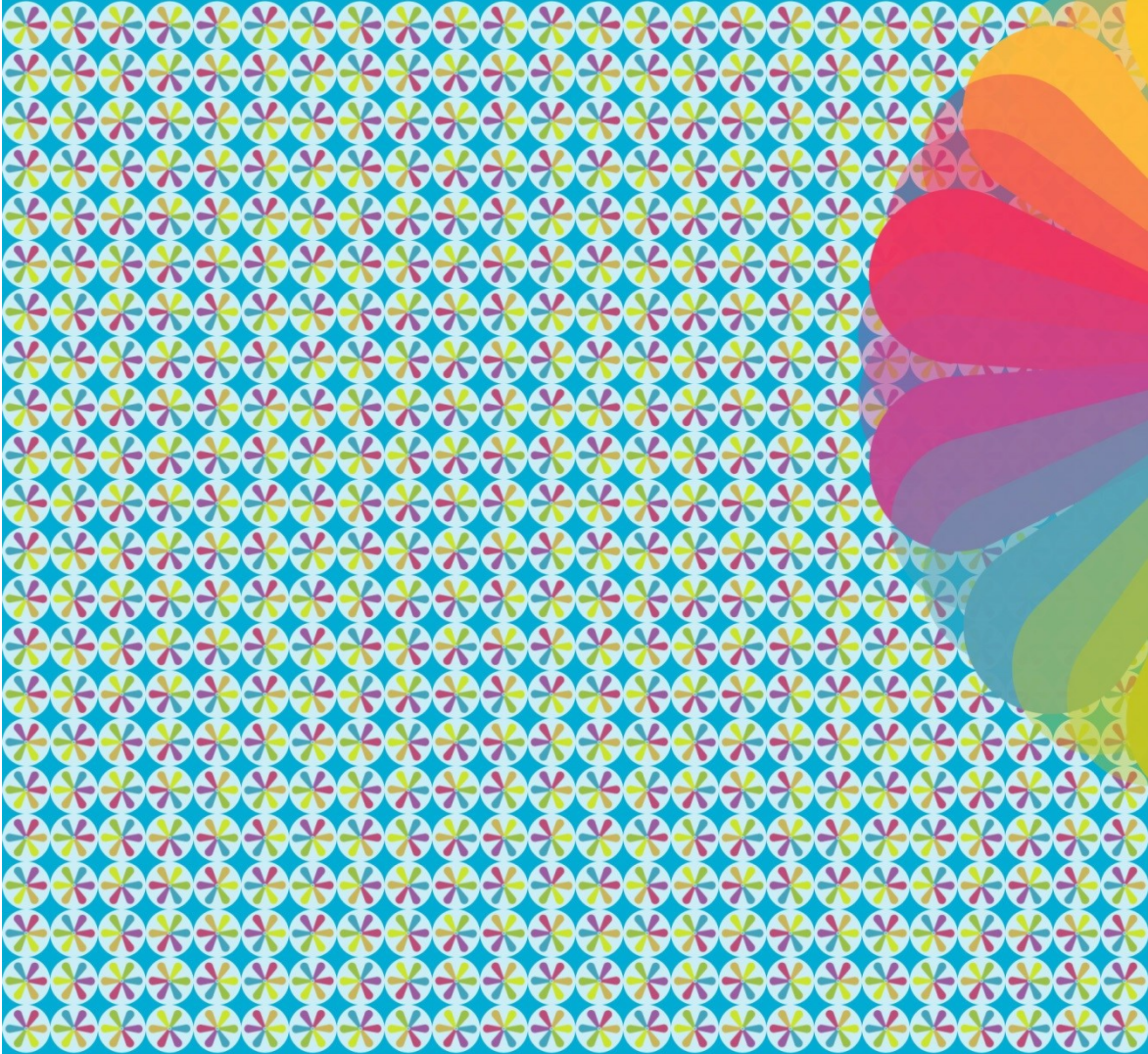
milena.zelko@gmail.com

Primer dobre prakse večletnega vsebinsko obogatene projekta Božično-novoletni bazar je dokaz kompleksnosti vloge šolske knjižnice v vzgojno-izobraževalnem procesu. Šolska knjižnica opremlja dijake s spretnostmi za vseživljenjsko učenje, razvija domišljijo, ustvarjalnost, znanje, sposobnosti in spretnosti. Šolska knjižnica odigra pomembno vlogo pri informacijskem in bralnem opismenjevanju uporabnikov. Obšolske dejavnosti v okviru šolske knjižnice vključujejo ustvarjanje, učenje, druženje dijakov, pogovor, spoznavanje, medgeneracijsko druženje ipd. Posredno pa prihaja – spontano ali sistemsko s pomočjo svetovalne službe in profesorjev – do uspešnega reševanja različnih težav dijakov, ki so čustvene, socialne, učne ali druge narave.

Šolska knjižnica pozitivno vpliva na socialno in čustveno neprilagojenost nekaterih dijakov. Različne oblike ustvarjanja s hkratnim druženjem krepijo našo čustveno inteligenco. Projekt Božično-novoletni bazar je primer dobre prakse s poudarkom na vzgojnih moralnih vrednotah, čutu za sočloveka, solidarnosti, dobrotelnosti, katerih v današnjem materialnem svetu še posebej primanjkuje.

V predstavljenem primeru projektne dejavnosti se je šolska knjižnica izkazala nekoliko drugače, v duhu dobrotelnosti, kompleksno, vendar spodbudno in pozitivno z različnih vidikov. Ob informacijskem in bralnem opismenjevanju dijakov je bilo prisotno bogato raznovrstno ustvarjanje dijakov in v ospredju vzgojni vidik. Ker so ustvarjalne delavnice v knjižnici potekale ves čas, tudi neorganizirano, so dijaki prav tako prihajali neobvezno, prostovoljno in pri tem večkrat hote ali nezavedno zaupali in pokazali svoje talente oz. svoja močna področja.

Šolska knjižnica je res bogata zakladnica znanja, je pa tudi prijazen prostor, kjer najdemo svoj mir, poglobljamo znanje, krepimo občutek zadovoljstva, si namenjamo prijazne besede in kjer smo zmeraj dobrodošli. In kot je zapisal Jožef Smej: »Naj bodo v skrinjah vsi cekini zbrani, cesarstvo tvoje, knjižnica, je večje!«

Razširjajmo znanje